

Comentari proposat

La paraula. Discurs de Joan Solà al Parlament de Catalunya

Em sento molt honrat, senyors diputats... Avui els vinc a parlar precisament de la paraula. La paraula, aquesta misteriosa, insondable, entranyable propietat dels humans, que ens diferencia de la resta d'éssers vius.

La llengua catalana no està bé de salut: ni de salut política ni de salut social ni de salut filològica.

Per salut política em refereixo al marc estatal de referència. Quan es va pactar la Constitució es va cometre la gran debilitat d'acceptar la desigualtat legal de les llengües de l'Estat. El castellà esdevenia sobirà, indiscutible, obligatori, amb drets il·limitats. Les altres llengües ipso facto esdevenien subordinades, inferiors, voluntàries, vergonyants. Però em refereixo també a una altra qüestió, a l'actitud secular de la immensa majoria dels espanyols monolingües envers la diversitat de tota mena, i concretament envers la diversitat lingüística.

La salut social es podria concretar en aquella frase que hem repetit infinitat de vegades: s'estudia català en el sagrat clou de les aules però es parla castellà en l'àmbit lliure, obert i alegre del pati. Hem convertit la frase en eslògan però no hem aconseguit que ens moguéssim gaire d'una manera de fer que només ens condueix a empitjorar la situació.

Fa trenta anys que, sense treva, els uns afirmen la mort del català i els altres la neguen amb la mateixa vehemència. ¿Han sentit mai, senyors diputats, una polèmica semblant per al francès, per a l'italià, per a l'alemany, per al castellà? Fa trenta anys que diem, que ens diem, que aquí no hi ha conflicte lingüístic, que nosaltres som un exemple de convivència. I fa trenta anys que sabem que això és un altre sarcasme. Fa trenta anys que esmercem energies reclamant el català a Europa, perquè no podem reclamar-lo on caldria, al Congrés dels Diputats; i perquè ens hem fatigat reclamant-lo als carrers de Barcelona, de Palma de Mallorca, de València, de Perpinyà, d'Alacant, de l'Alguer o de Fraga.

La mala salut filològica del català és també fàcil de percebre. Em refereixo a la degradació alarmant de totes les seves estructures, fonètiques, sintàctiques, fraseològiques, lèxiques; al fet que sigui una llengua subordinada. Som, doncs, una comunitat lingüísticament malalta des de fa molts anys, des de segles. ¿Es

pot tolerar que una comunitat s'hagi de qüestionar contínuament la bondat, la genuïnitat d'allò que parla?

¿Causes, solucions? La causa remota, però persistent, és l'esmentada actitud hostil de l'espai polític on ens ha tocat de viure envers tota llei de diversitat. La causa més propera i apamable, però també ja bastant anquilosada, interioritzada, és que vivim des de fa segles amb la sensació de ser un poble subordinat.

Per començar, potser ja fora hora que els parlamentaris i tots els altres ciutadans que tenim alguna responsabilitat ens proposéssim de fer recular de la Pell de Brau la ideologia integrista i reduccionista. Ens cal arribar a una situació comparable almenys a la de Suïssa, Bèlgica o el Canadà. Paral·lelament, hauríem d'aspirar a crear les condicions polítiques i socials que facin que el català sigui, als territoris on es parla, una llengua útil i necessària.

Afortunadament, el nostre país té voluntat inequívoca de tirar endavant malgrat tot això. I té un potencial humà, tècnic i científic de primera categoria. Aprofitem, senyors diputats, vostès i tots els altres responsables de la societat, aquest enorme potencial. Aquest poble no pot ni vol suportar ni un minut més de sentir-se subordinat o escarnit per cap altre. Les persones que el formem no podem ni volem sentir-nos ni un minut més inferiors a cap altra persona. La llengua pròpia del país i de moltíssimes d'aquestes persones, una llengua antiga i potent, no pot ni vol sentir-se ni un minut més una llengua degradada, subordinada políticament, incansablement i de mil maneres atacada pels poders mediàtics, visceralment rebutjada pels altres pobles d'Espanya. Aquesta llengua no pot ni vol sentir-se ni un minut més inferior a cap altra.

Moltes gràcies.

Joan Solà: *Discurs al Parlament de Catalunya*, 1 de juliol del 2009.

A. Comprensió

1. En adreçar-se al Parlament de Catalunya, Joan Solà parla de la llengua, l'objecte de la seva dedicació científica al llarg de tota la vida. Què en destaca?
2. Després de la Dictadura, quin any es restableix la Generalitat de Catalunya? I de quan daten l'Estatut de Catalunya, la Constitució espanyola i la primera Llei de Normalització Lingüística de Catalunya?
3. Explica de quina manera aquestes lleis regulen l'ús de la llengua.
4. En quin lloc es pronuncia aquest discurs? En aquest context, a què respon la paraula *precisament*, que llegim al principi del text?
5. Què significa, en l'àmbit sociolingüístic, «una llengua subordinada»? Per què és un sarcasme posar-nos com a exemple de convivència lingüística?
6. En parlar de la salut política, què vol dir «el marc estatal de referència»? Pots confirmar l'argument amb què explica la mala salut social de la llengua? Aporta exemples de la degradació a què es refereix, en parlar de la salut filològica.
7. Què passava «fa [aproximadament] trenta anys» perquè hi insisteixi repetidament?
8. Què és la «Pell de Brau»? En què consisteix la «ideologia integrista i reduccionista» a què s'ha referit més amunt pel que fa a la llengua?

9. Quina és la situació i el marc jurídic de la llengua a Suïssa, Bèlgica o el Canadà?

B. Anàlisi del contingut

10. En parlar de la salut social, estableix un seguit d'antítesis per posar en contrast la versió oficial de la situació de la llengua i la realitat. Enumerelles.
11. Quina diferència hi ha entre *degradació* —el terme usat— i *evolució* de la llengua?
12. Quines causes apunta per referir-se a la mala salut de la llengua? Explica l'equiparació entre les dues situacions de subordinació de què parla. En proposar les solucions, quines estableix?

C. Anàlisi de la forma

13. A qui inclou o a qui es refereix la primera persona del plural, al llarg del text?
14. En quines parts dividiries aquest discurs? Com s'estructura la primera part?
15. Hi ha algunes preguntes retòriques. Quines són i quines respostes tenen?
16. Quins connectors organitzen el paràgraf en què proposa solucions?
17. Detecta les metàfores que utilitza l'autor i explica'n el significat.
18. A la part final del text, quins paral·lelismes estableix, amb una successiva repetició?

D. Valoració crítica

19. A qui s'adreça i interpel·la repetidament? Què els exposa? Què proposa?
Amb tota la informació que has obtingut amb aquesta anàlisi, fes el teu comentari.